

ภูมิปัญญา (wisdom)

ภูมิปัญญา ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชื่อ และ ศักยภาพในการแก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันอย่างไม่ขาดสายและเชื่อมโยงกันทั้ง ระบบทุกสาขา

ภูมิปัญญาไทย (Thai wisdom) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเทคนิคการตัดสินใจ ผลิตรายงานของบุคคล อันเกิดจากการสะสมองค์ความรู้ทุกด้านที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง และ เลือกรองมาแล้วเป็นอย่างดีสามารถแก้ปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุค สมัยความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เป็นองค์ความรู้ และเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ความต่างกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้และ ความสามารถโดยส่วนรวม เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ส่วน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้และ ความสามารถในระดับท้องถิ่นซึ่งมีขอบเขตจำกัดในแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาษาไทยเป็นภูมิปัญญาไทย ในขณะที่ ภาษาอีสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้ทรงภูมิปัญญาไทย หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา หรือเป็นผู้นำภูมิปัญญาต่างๆมาใช้ ประโยชน์จนประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ สามารถเผยแพร่และถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของภูมิปัญญาในแต่ละสาขานั้นๆ ให้แพร่หลายไปอย่าง กว้างขวาง

ภูมิปัญญาไท (independent wisdom) หมายถึง ภูมิปัญญาใดๆทั้งที่เป็นภูมิปัญญาไทย ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น หรือกระทั่ง ภูมิปัญญาสากล ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการผสมผสานกันอย่างลงตัวเพื่อให้ผู้ ที่เรียนรู้หรือนำไปปฏิบัติสามารถก้าว ไปสู่ความเป็นอิสระและสามารถพึ่งตัวเองได้ในแต่ละท้องถิ่น

ซึ่งถือได้ว่าภูมิปัญญาไท เป็นทั้งความรู้และวิถีของการดำรงชีวิตในการที่จะพาตัวเองครอบครัวและ ชุม ตลอดถึงประเทศชาติ ให้หลุดพ้นจากการครอบงำ และน่าจะเป็นภูมิปัญญาที่สำคัญในการเรียนรู้ระบบ เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งภูมิปัญญาไท ดังกล่าวอย่างน้อยควรจะประกอบด้วย

1. ภูมิปัญญาไทด้านอาหาร
2. ภูมิปัญญาไทด้านการดูแลสุขภาพ
3. ภูมิปัญญาไท ด้านทุนและการจัดการทุน
4. ภูมิปัญญาไท ด้านการพลังงาน
5. ภูมิปัญญาไท ด้านการผลิต
6. ภูมิปัญญาไท ด้านการจัดการผลผลิต
7. ภูมิปัญญาไทด้าน แรงงาน
8. ภูมิปัญญาไท ด้านการจัดการเรียนรู้
9. ภูมิปัญญาไท ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้านคือ บทบาทและภารกิจในการนำภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอดกล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาระดับชาติไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติโดยรวม ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม ภูมิปัญญาไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ย่อมมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นถือว่าเป็นฐานหลักแห่งภูมิปัญญาไทย และเปรียบเหมือนฐานสำคัญของภูมิปัญญาไทย

มีภาพมาด้วย ช่วยหาเมนูมาด้วยนะครับ

อาหาร: ภาพจาก www.thaigreenmarket.com/

สมุนไพร :ภาพจาก www.pensuk.krubpom.com/

ทุนและบ้านาญ (ภาพจาก www.thaigoodview.com/)

พลังงานไบโอดีเซล (ภาพจาก www.raimai.go.th/)

ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ (ภาพจาก www.rakbankerd.com/)

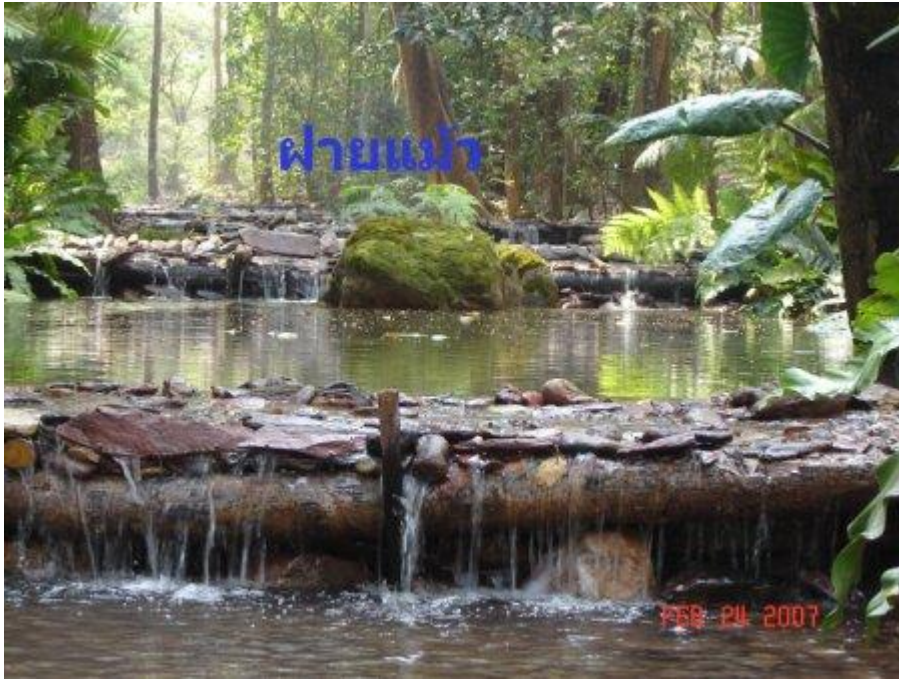
การจัดการผลผลิต ไวน์หมากเม่าอินแปง

การจัดการด้านแรงงาน (ภาพจาก www.sakaeo.go.th/)

การทดลองละเอียด (ภาพ: การทำน้ำมันสมุนไพร ที่สวนวนเกษตรชะเชิงเตรา)

การจัดการน้ำ ป่า (ภาพจาก <http://baansamkhacheckdam.wordpress.com/>)